

ZIEMIA SOKALSKA

DWUTYGODNIK

CENA
NUMERU
15 gr.

Wychodzi 1. i 15. każdego miesiąca.

„Prawem naczelnem - dobro Państwa”.

Mr. JAN SCHERFF
wicestarosta.

NOWA KONSTYTUCJA.

ODCZYT, WYGŁOSZONY NA UROCZYSTYM ZEBRANIU, URZĄDZONEM PRZEZ TUT. KOM. B. B. W. R. W DNIU 31. III. 1935 r.

Wolność obywatelska przedrozbiorowego społeczeństwa polskiego uległa swoistemu zwyrodnieniu, prze-

zdrowych i pociągnięć zdolnych mężów stanu unicestwił opór zaślepionego samowładztwa ówczesnego spo-

zarysowanych fundamentów Rzpltej, przeżartych przez dwa wieki „liberum veta” Konstytucja 3 Maja. Zapo-

Nowo wybrani sołtysi i podsółtysi gromad i ustępujący wójtowie gmin pow. sokalskiego.

(Do art. „Ziemi Sokalskiej” Nr. 7. z dnia 1. IV. 1935).

rodziła się w bezkarność. Doktryna ta chroniła warchołów i szkodników, a bezradnym czyniła ogół obywateli i bezbronem Państwo. Ile wysiłków wielu naszych sławnych mężów spełzło na niczem, ile pomysłów

leczeństwa. „Polska stoi nierządem” mawiano. Krokiem ku odrodzeniu był dopiero akt 3 Maja 1791. Podciągnął on ku wyższemu poziomowi stan trzeci, lecz akt ten przyszedł za późno. Nie mogła już uratować

czątkowane przez akt. 3 Maja odrodzenie Rzpltej zostało przez rozbiory przerwane. Nadeszły lata niewoli. Usiłowania, jakimi drogami odwrócić klęskę, poszły w dwu kierunkach. Jednym z nich było liczenie

na cudzą pomoc — wiara ta była złudzeniem. Była też i druga linja działania — najpierw powstanie Kościuszki — Jego myśl, aby lud polski do godności obywatela podnieść — dalej udział pod sztandarami Napoleona tych, którzy liczyli na wyzwolenie i pokładali nadzieję, że rewolucja może wytworzyć układ sił dla Polski korzystniejszy. Aż po moment wyzwolenia we wszystkich rewolucjach byli Polacy — dominującą była wiara, że hasła rewolucyjne kruszyć będą potęgę państw zaborczych. We wszystkich naszych pracach przygotowawczych i powstaniach widzimy usiłowanie, aby szerokie masy do godności obywatelskiej podnieść i do walki o wyzwolenie powołać.

Zawierucha wojenna i Genjusz Wodza przyniosły w końcu wyzwolenie z jarzma niewoli. Dzień 11 listopada 1918 jest datą symboliczną w dziejach Polski. W dniu tym Polska, zrzucając z siebie więzy niewoli, wróciła do rodziny narodów wolnych. Jednakowoż ten fakt odzyskania Niepodległości był dopiero pierwszym etapem w procesie odrodzenia. Nie wolno było ani chwili spocząć na laurach, ani chwili osłabnąć w twórczym wysiłku — należało dalej, opierając się na doświadczeniu dziejów przedrozbiorowych, oprzeć ustrój Polski odrodzonej na mocnej władzy wykonawczej. Nastąpiło uroczyste otwarcie Sejmu ustawodawczego dnia 9 lutego 1919, który miał się stać „twórcą praw narodu”. Niestety Sejm ten zawiódł oczekiwania, a zamiast zbudować silną władzę państwową, stworzył rządy chwiejne i pozbawione samodzielności. Wśród nastrojów niechętnych, zmierzających do usiłowania twórczej mocy i tytanicznej woli pierwszego w Odrodzonej Polsce Naczelnika Państwa, Józefa Piłsudskiego, zrodziła się Konstytucja 17 marca 1921, która nie umiała, czy też nie chciała stworzyć rządu odpowiedzialnego za losy Państwa, ani żadnego innego czynnika konstytucyjnego, któryby tę odpowiedzialność musiał wziąć na siebie, gdyż Sejm suwerenny był w całej pełni nieodpowiedzialny. Wadą kardynalną Konstytucji 17 marca było to, iż naśladowując bezkrytycznie wzór francuski, dawała Polsce ustrój pełen wewnętrznych sprzeczności, uniemożliwiających kryształowanie się woli państwowej.

Prezydenta Rzpltej pozbawiano wówczas wszelkiej władzy — Sejmowi przyznano najwyższe uprawnienia stworzono oligarchję partyj politycznych, obiecujących różne dobrodziejstwa kosztem Państwa. W Polsce nie było Rządu, bo każdy Rząd chociażby najlepszej woli i złożony z najzdolniejszych ludzi wszystkie swe wysiłki musiał poświęcać trosce o sklecenie i utrzymanie większości sejmowej, bo inaczej w połowie zaczętych prac Sejm wszechwładny zmuszał go do ustąpienia.

Młode państwo zostało zahamowane w swym rozwoju — Polska zaczęła staczać się ku przepaści. Przewrót majowy stał się koniecznością nieuniknioną. Rządy pomajowe rozpoczęły swą pracę pod hasłem naprawy ustroju Rzpltej. Drugiego sierpnia 1926 uchwalona została nowela do Konstytucji marcowej, wzmacniająca władzę Prezydenta Rzpltej przez nadanie Mu prawa rozwiązywania Sejmu i wydawania dekretów, lecz był to zaledwie pierwszy etap w urzeczywistnieniu zakreślonego programu. Dalsze prace nad gruntowną naprawą ustroju miał przeprowadzić Sejm ówczesny. Mimo niechętnego odnoszenia się do zamierzonych zmian ustroju Państwa, Sejm ten pod naciskiem opinii publicznej, w dniu 22 stycznia 1929 powziął uchwałę, stwierdzającą potrzebę przystąpienia do rewizji konstytucji marcowej. Jednakże Sejm ten, niezdolny do wykonania powziętej uchwały, został w krótki czas potem przez Prezydenta Rzpltej rozwiązany, a Sejm obecny zajął się rewizją Konstytucji, bo Polska jutrzejsza musiała budować swój ustrój na szpizowych podstawach mocnej władzy państwowej, zabezpieczającej jej ład wewnętrzny i stanowisko wśród narodów świata.

Zamiast bezkarności musiała oprzeć pracę publiczną na odpowiedzialności indywidualnej jednostki — zamiast walk, osłabiających moc wewnętrzną Państwa musiała zapewnić harmonijne współdziałanie wszystkich warstw społecznych, a elementem zdolnym do twórczej pracy na rzecz dobra Państwa musiała dać przewagę i możność kontynuowania tej pracy. Gdy w warunkach, stworzonych przez konstytucję marcową, utworzenie większości parlamentarnej, było niezmiernie trudne, a Rządy zmuszone szukać dla swej pracy oparcia w przygodnej większości, by-

ły oczywiście chwiejne, nie zdolne do energicznego działania i robiły wrażenie piłki, rzuconej przez graczy, siedzących na przeciwległych skrzydłach Izby — gdy cała Europa kontynentalna ówczesna była wstrząsana nieustannymi przewrętami kryzysami gabinetowymi — stała się konieczną naprawa ustroju Rzpltej. Projekt nowej Konstytucji, wniesiony przez klub BBWR, nie stanął na stanowisku burzenia wszystkiego od podstaw i dźwigania na gruzach nowych reform, lecz przystąpił do dokonania zmian w drodze ewolucyjnej, przy udziale wszystkich twórczych sił Narodu. Wzmocnienie władzy wykonawczej — oto naczelnym postulatem programu konstytucyjnego BBWR. Nie było intencją tego programu zniszczyć lub poniżyć parlamentarizm, lecz chodziło o wykończenie z ustroju Polski dyktatury parlamentarizmu, chodziło o oparcie władzy na prawie, jednakowo obowiązującym zarówno organa władzy wykonawczej, jak i ustawodawczej.

Projekt nowej Konstytucji został wniesiony w dniu 6 lutego 1931 i przekazany do Komisji konstytucyjnej, która odbyła pierwsze posiedzenie w dniu 17 marca, wyznaczając Wicemarszałka Sejmu Stanisława Cara generalnym referentem. W dniu 26 stycznia 1934 Sejm przystąpił do rozpraw nad sprawozdaniem Komisji Konstytucyjnej z toku prac nad wnioskiem klubu parlamentarnego BBWR. w sprawie zmiany konstytucji. Referent generalny omówił szczegółowo zasady nowej Konstytucji, nad którą rozwinięła się dyskusja, w której postawie opozycyjni ograniczyli się jedynie do składania oświadczeń, z których wynikało, że kluby opozycyjne nie chcą brać udziału w dyskusji merytorycznej, zastaniając się bądź względami natury formalno-proceduralnej, bądź zaznaczając, że uważają zagadnienia gospodarcze w obecnej sytuacji za donioślejsze od naprawy ustroju Państwa.

Wobec uchylania się klubów opozycyjnych od udziału w sprawach Komisji Konstytucyjnej, klub BBWR. uznając jakkolwiek współpracę w tym kierunku z opozycją za niemożliwą, przystąpił do uchwalenia Konstytucji. Po ustaleniu wymaganej postanowieniem art. 125 Konstytucji większości 2/3 głosów, została ustawa konstytucyjna w drugim i trzecim czytaniu przy długotrwałych

oklaskach Klubu BBWR. uchwalona przez rozentuzjarmowanych, intonujących „Pierwszą Brygadę” postów tego klubu. Po tem historycznym posiedzeniu 26 stycznia, wszedł projekt konstytucji, uchwalony przez Sejm, pod obrady Senatu. Dzień 17 stycznia 1935 r. jest w dziejach ustroju Polski, równie doniosły, jak dzień 26 stycznia 1934. W dniu tym Senat na plenarnem posiedzeniu, po wysłuchaniu referenta, Rostworowskiego i opinii znawców, uchwalił znaczną większością, 74 głosów na 98, biorących udział w głosowaniu nową Konstytucję, według projektu, uchwalonego przez Sejm, wraz z pewnemi poprawkami, po przeprowadzeniu dyskusji, oraz odparciu zarzutów opozycji przez sen. Rostworowskiego, z których najczęstszym był ten, że nowa Konstytucja ma rzekomo jedynie na celu utrwalenie obecnego regimeu. Również usiłowano sięgnąć po argumenty rzeczowe. Wynikały one z tych wielu fikcyj, które wytworzyła w społeczeństwie dawna konstytucja marcowa.

Oczywiście z punktu widzenia tej starej Konstytucji możnaby nowej Konstytucji wiele zarzucić ale w istocie rzecz się ma przeciwnie: właśnie przeświadczenie o tem, że stara Konstytucja nie zdała egzaminu życia, podyktowało autorom nowej Konstytucji usunięcie zeń wszystkiego, co było dawniej nieżyciową, szkodliwą fikcją. Nowa Konstytucja, unika też eksperymentów i nowych fikcyj, wytwarzanych przez naszych sąsiadów z Zachodu i Wschodu. Dlatego też dzisiejsze podstawy ustrojowe Państwa Polskiego, stwarzając ramy dla normalnego państwa europejskiego, nie przesadzają z góry rozwoju, tego państwa, po linii, która cechuje niektóre państwa faszystowskie. Z zarzutów opozycji, stawianych na wspomnianem wyżej posiedzeniu Senatu zasługują nadto na wzmiankę mowy Senatorów Klubu Narodowego, który w obradach plenarnych Sejmu 26 stycznia 1934 nie uczestniczył, a które były pierwszymi oficjalnemi enuncjacjami tego stronnictwa. Zawierały one dwa zarzuty. Jeden dotyczył braku określenia Państwa Polskiego, jako narodowego, oraz braku pojęcia „naród” w Konstytucji nowej.

Zarzut niesłuszny, jest bowiem rzeczą oczywistą, że Państwo Polskie ma za główne zadanie urzeczy-

wistnienie zadań twórczych Narodu Polskiego. Wprowadzenia do Konstytucji tych pojęć żądali narodowi demokraci dla uzasadnienia odebrania praw innem narodowościom, tj. mniejszościom narodowym. Ponieważ Konstytucja poręcza równość wszystkim odłamom ludności bez względu na różnice narodowościowe, poprawki klubu narodowego przeczyłyby tym zasadom. Drugi zarzut — to rzekoma reakcyjność, dążąca do despotyzmu, czy też państwa absolutnego. Prezydentowi Rzpltej udzielono rzekomo zawiele uprawnień, a obywatele będą mieli za mało gwarancji swych wolności. Stronnictwo ludowe przez Senatora Woźnickiego — wbrew opinii, iż klub ten zajmuje jedynie stanowisko negatywne, wyraziło zdanie, że przystąpi do szczegółowej dyskusji i współpracy nad projektem zmiany Konstytucji, który utrzyma niezbędne gwarancje zachowania stanu prawnego w Państwie i przy zachowaniu niezbędnych warunków dla sprawnego funkcjonowania władz państwowych zabezpieczy jednocześnie należytą kontrolę władz. P. P. S. nie dotrzymała obietnicy, danej Prezydentowi o aktywnej współpracy w dziedzinie naprawy ustroju Państwa, i żądając zachowania dawnej Konstytucji, nie widząc zła i nieprawności, które rozpleniły się w Polsce przed rokiem 1926, wystąpiła zdecydowanie przeciw Konstytucji nowej, pełnej rzekomo straszaków reakcji i absolutyzmu a nawet monarchizmu. W przeszło w dwa miesiące po zajęciu stanowiska odnośnie Konstytucji przez Senat, w nocy z dnia 23 na 24 marca br., został dokonany ostatni akt historycznego procesu przebudowy Państwa Polskiego.

Został spełniony ostatni akt ustawodawczy, związany z przebudową ustroju. Po złożeniu deklaracji ideowej przez Prezesa Walerego Sławka, występującej przeciw oligarchji partyj i akcentującej zabezpieczenie Państwa przed nawrotem nieodpowiedzialnych Rządów Sejmowych, oraz stwierdzającej, iż najwyższym prawem w Polsce — to dobro zbiorowe, po przyjęciu 260 głosami przeciw 139, poprawek Senatu, uchwalono Konstytucję.

Polska weszła odtąd w nowy okres polityczny, którego symbolem jest uchwalona Konstytucja. Rozpoczął się zwrotny moment w dziejach Państwa. Została dokonana

praca wedle najlepszej woli i rozumienia Polsce potrzebnej, które wartość osądzi dopiero historia. Partijnictwo zostało zdruzgotane wolą większości narodu; cały kraj powiatał akt prawomocny, jako sukces całego Narodu, jako klęskę partyjnych działań, skierowanych przeciw rozbudowie podstaw Państwa. Obóz, który Konstytucję uchwalił, jakkolwiek mógłby po przewrocie majowym wprowadzić w Polsce dyktaturę Marszałka Piłsudskiego, nie zrobił tego, bo Marszałek Piłsudski będąc szczerym demokratą, chce tylko, aby naród Polski potrafił rządzić się sam sobą, i to właśnie nowa Konstytucja zapewnia. Jakież są zasady nowej Konstytucji? Przemówienie Senatora Rostworowskiego, wygłoszone na plenum Senatu, daje nam na to pytanie zwięzłą odpowiedź: Nowa Konstytucja daje to, co było konieczne dla normalnego funkcjonowania maszyny państwowej. Nowa Konstytucja wychodzi z założeń zasadniczych, wskazuje wytyczne działania dla Państwa i jego Rządów, — określa prawa i obowiązki obywateli ale unika prób gwałtownego wcielania w życie zbyt prostych koncepcji, które zrodziły się już zaraz po przewrocie majowym.

Te koncepcje były tylko zrozumiałą reakcją psychiczną społeczeństwa przeciwko Rządom przedmajowym i stosunkom, jakie wówczas panowały, ale, że nie wynikały one z pozytywnych założeń rzeczywistości Polskiej przeto nie wytrzymały próby życia. Nowa Konstytucja nie jest i nie chce być rewolucją, lecz tylko usankcjonowaniem przeobrażeń, jakie samorzutnie i niezależnie od niczyjej woli dokonały się w rzeczywistości życia. Nowa Konstytucja nie idzie więc po drodze likwidacji tego, co dała światu i Polsce wielowiekowa kultura polityczna, nie liczy się z tem, że pewne instytucje prawa publicznego przeżywają dzisiaj silny kryzys ustrojowy. Nowa Konstytucja utrzymała mimo tego kryzysu parlamentaryzm, reformuje, ale nie znosi Sejmu, wzmacnia Senat, zachowuje, acz w innej postaci, instytucję kontroli konstytucyjnej administracji państwowej. Pozostało nawet po myśli ankiety państw. z r. 1931 prawo pociągania Rządu do odpowiedzialności parlamentarnej, choć ze znacznymi poprawkami, podyktowanymi troską o same możliwości racjonalnego rządzenia Pań-

stwem. W ramach nowej Konstytucji krystalizują się nowe formy życia zbiorowego, zarysowuje się wyraźnie szkielet nowego ustroju, opartego na kilkuletnich pracach ustawodawczych, a zrodzonego w twardej szkole historycznych doświadczeń.

Referent projektu nowej Konstytucji podkreślił, że niema w niej rewelacji, ani sensacji, że to, co w niej znajdzie obywatel Państwa to powtarza się i gdzieindziej, po części w danej Konstytucji marcowej, o ile okazało się praktyczne i życiowe. Konstytucję cechuje umiar i sprawiedliwość. Położono nacisk tylko na rzeczy najdonioślejsze w dziele naprawy stosunków państwowych. Najważniejszy organ oddziaływania Państwa na bieg życia gospodarczego, wykonawca budżetu, zarządca przedsiębiorstw i majątków państwowych, szafarz zasobów zgromadzonych w instytucjach kredytowych — rząd Rzpltej — zostaje przez nową ustawę konstytucyjną wyposażony w wszystkie uprawnienia potrzebne do spełnienia tych doniosłych funkcji, jakie w nowym układzie stosunków przypadają w udziale. W postanowieniach nowej Konstytucji tkwi tendencja zapewnienia interesom Państwa supremacji nad wszelkimi innymi interesami oraz wola wydzwignięcia władzy rządu ponad wszelkie inne władze w kraju. Taką rzeczą zasadniczą jest wzmocnienie władzy Prezydenta. Prezydent Rzpltej posiada wobec Rządu i Sejmu prymat nadrzędności. Już po części w dawnej Konstytucji był on rozjemcą i arbitrem w konfliktach między Rządem a Sejmem. Obecnie staje się on najwyższym regulatorem maszyny państwowej, a nie tylko piastunem władzy wykonawczej, gdyż pod jego kierownictwem pozostają wszystkie naczelne organa Państwa.

Główna rola w realizacji zadań Państwa przypada Prezydentowi — o to myśl, która przyświecała autorowi projektu nowej Konstytucji, która w miarę opracowywania stawała się stopniowo coraz jaśniejsza i wyraziściejsza. Ta rola polega na harmonizowaniu pracy poszczególnych organów Państwa, a nie na kierowaniu nimi. Trzeba bowiem podkreślić, że Prezydent Rzpltej Polskiej — według nowej Konstytucji sam nie rządzi, sam nie działa. Pod tym względem zachodzi różnica między koncepcją ustrojową polską, a koncepcją

amerykańską, która polega na t.zw. bezpośrednich rządach Prezydenta. Funkcje rządzenia Państwem należą do Rządu i tylko Rząd ponosi za nią odpowiedzialność, podczas gdy Prezydent rządzi jedynie zapomocą aktów, przez Rząd kontrasygnowanych. Bezpośrednia rola Prezydenta w rządzeniu zaczyna się dopiero w momencie, gdy maszyna Państwowa przestaje normalnie działać, kiedy zachodzi konflikt między poszczególnymi organami, który należy rozstrzygnąć przez czynnik stojący ponad stronami. Wtedy Prezydent staje się arbitrem, kieruje się własną oceną sytuacji i bierze za nią odpowiedzialność. Wszystkie organa Państwa jak Rząd, Sejm, Senat, Siła zbrojna, Sądy i Kontrola Państwa są podporządkowane zwierzchnictwu Prezydenta.

Wybór Prezydenta na lat 7, dokonywany dotychczas przez Sejm i Senat. połączony w Zgromadzenie Narodowe, należeć będzie do szerszego grona Zgromadzenia elektorów, złożonego z 5 wirylistów, tj. osób wchodzących z racji swego urzędu, a więc Marszałka Senatu, Marszałka Sejmu, Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Generalnego Inspektora Sił zbrojnych, oraz 75 obywateli wybranych przez Sejm i Senat. Nadmieniam iż grupę zwolenników t.zw. systemu elektorskiego w ankiecie konstytucyjnej reprezentowali Prof. Estreicher, Kutrzeba i Jaworski oraz b. premier Grabski. Nadto wprowadzono prawo weta ze strony Prezydenta Rzpltej, który, niezadowolony z decyzji Zgromadzenia elektorów, może odwołać się do plebiscytu. (jedyny wypadek plebiscytu przewidziany w Konstytucji). Zastępstwo Prezydenta, w razie opróżnienia jego urzędu, przysługujące dotychczas Marszałkowi Sejmu przechodzi na Marszałka Senatu. Dotychczas Prezydent składał przysięgę Bogu i Narodowi, obecnie tylko Bogu.

Dotychczas każdy jego akt urzędowy wymagał kontrasygnaty, obecnie art. 13 wymienia szereg prerogatyw, które kontrasygnaty nie potrzebują. (w tem prawo rozważania Izb ustawodawczych). Dotychczas Prezydent mógł być pociągany do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu za zdradę kraju, pogwałcenie Konstytucji lub przestępstwa karne, obecnie za swe akty u-

rzędowe odpowiedzialny jedynie przez Bogiem i historją. Państwo Polskie, powiada art. 1. jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli. Wynikają stąd obowiązki obywatela wobec Państwa, jednakże obowiązki te nie przekraczają swobód obywatelskich, nie usuwają możliwości działalności prywatnej, indywidualnej. Każdy obywatel za punkt honoru powinien poczytywać słuzenie temu Państwu, walczenie za jego wielkość, ale jednocześnie powiada nowa Konstytucja, że obywatel jest człowiekiem wolnym, że jego twórczość jest podstawą życia zbiorowego, że Państwo mu jego dóbr duchowych nie zabiera ani jego wolności słowa, wolności sumienia, wolności zrzeszania się. Pod tym względem Konstytucja — konkluduje Senator Rostkowski — jest z ducha polską nie ulega prądom, które ogarniają świat cały, wskazuje obywatelowi te obowiązki i te prawa, które z rzeczywistości polskiej wynikają a jednocześnie powstrzymuje „wahadło ustrojowe” od odchylenia „dalej niż na to pozwala instynkt historyczny i kultura narodu”.

Przepisy dotyczące nabycia obywatelstwa mówiące o wychowaniu dzieci, o równości wobec prawa i uchyleniu przywilejów, o wolności przesiedlenia się, wolności prasy, bezpłatności nauki w szkołach państwowych i samorządowych wynagrodzeniu szkody, wyrządzonej obywatelowi przez bezprawną działalność urzędników, zostały w nowej Konstytucji skreślone. Przechodząc do omówienia roli i uprawnień władz ustawodawczych należy podnieść następujące momenty. Przy głosowaniu do Sejmu, podniesiono granicę wieku z 21 do 24 lat życia oraz, dopuszczono wojskowych (z wyjątkiem wypadku mobilizacji). Bierne prawo wyborcze ma obywatel, lat 30. Wybory do Sejmu są równe, tajne, bezpośrednie i powszechne — odpadła zasada proporcjonalności. Kadencja Sejmu trwa lat 5. Zakres kompetencji Sejmu został zmniejszony. Dotychczas Sejm miał nie tylko prawo uchwalania ustaw i kontroli nad Rządem, ale też miał prawo rządzenia, mogąc zwyczajną większością (choćby jednego głosu) obalać Rząd. Nowa Konstytucja ogranicza tę możliwość obalania rządu, zapewniając stałość Rządowi. Kompetencji Sejmu odebrano nadto prawo inicjatywy ustawodawczej co do budżetu, a

zastrzeżono ustawodawstwu dekretemu sprawy, związane z ograniczaniem Rządu i administracji Rządowej. Nietykalkość poselska, przeciw której nadużywaniu występował stale Marszałek Piłsudski, została ograniczona tylko do terenu sejmowego. Co do Senatu, to w dotychczasowej Konstytucji nie było senatorów mianowanych lecz wybierani.

Obecnie Senat składa się z senatorów, powołanych przez Prezydenta, w liczbie 13 i senatorów w drodze wyboru, w liczbie 23. Uprawnienia Senatu zostały w nowej Konstytucji znacznie rozszerzone. Kadencja Senatu trwa, jak Sejmu, lat 5. Aktami ustawodawczymi są ustawy i dekrety Prezydenta Rzpltej. Prezydent Rzpltej wydaje dekrety w zakresie zwierzchnictwa sił zbrojnych w razie mianowania Naczelnego Wodza, prawo dysponowania siłami zbrojnymi przechodzi na niego.

Odnośnie Sądów przewiduje Konstytucja Sąd Najwyższy, Najwyższy Trybunał Administracyjny, oraz Trybunał Kompetencyjny, a do orzekania w sprawach Ministrów, Senatorów i posłów, Trybunał Stanu. Administracja Państwowa dzieli się na administrację rządową, samorząd terytorjalny i samorząd gospodarczy, któremu ważną rolę w życiu gospodarczym powierza nowa Konstytucja. Równocześnie nowa ustawa zdecydowanie podporządkowuje samorząd gospodarczy Rządowi w przeciwieństwie do dyspozycji dawnych, w myśl których samorząd gospodarczy stanowił czynnik równoważny z Rządem i którym życie ożywiście zaprzeczyło w sposób

najbardziej kategoriyczny. Co do budżetu Konstytucja roku 1921 przyznawała prawo inicjatywy budżetowej Sejmowi i Rządowi. W myśl nowej ustawy inicjatywa ustawodawcza w zakresie budżetu należy wyłącznie do Rządu. Do kontroli pod względem finansowym gospodarki Państwa, oraz związków publiczno-prawnych powołana jest Najwyższa Izba Kontroli Państwa. Odnośnie jednak niż dotychczas, pod kompetencję tego organu podpadać będzie nie tylko gospodarka Państwowa, ale też i związki publiczno-prawne, a zatem samorząd gospodarczy i terytorjalny, oraz wszelkie instytucje prawa publicznego. To rozszerzenie uprawnień N. i K. stanowi okoliczność niewątpliwie ze wszech miar dodatnią, albowiem konsekwencją tego będzie wzmocnienie zaufania społeczeństwa do związków publicznych wogóle, a samorządów w szczególności. Zmiana Konstytucji może być dokonana z inicjatywy Prezydenta Rzpltej, Rządu, lub 1/4 ustawowej liczby posłów.

Postanowienia art. 99 dawnej konstytucji o prawie własności ziemskiej, art. 109—118 o mniejszościach narodowych, oraz 120 o związkach wyznaniowych, pozostały w mocy w nowej ustawie konstytucyjnej. To są najogólniejsze i najistotniejsze zasady nowej Konstytucji. Z chwilą uchwalenia nowej Konstytucji stanął kraj w obliczu nowej ery, ery przebudowy, posiadającej wielkie znaczenie historyczne. Wiosna roku 1935 przynosi nowe nadzieje i tworzy podstawę do wyężdżającej pracy. Po nowej Konstytucji otrzymamy nową ordynację wyborczą, a po niej roz-

pisane będą nowe wybory. Rozpocznie się więc okres wielkiej, wyężdżającej i odpowiedzialnej pracy organizacyjnej. Na wszystkich odcinkach codziennego życia nowa konstytucja musi wyrzucić swe właściwie piętno: zbiorowa praca dla dobra Polski.

W testamencie, jakie nasze pokolenie i jego Wódz przekazuje nadchodzącym pokoleniom nie mogło braknąć tego skarbu narodowego, tej wieczystej fundacji jaką jest dla każdego narodu i państwa ustawa jego wewnętrznego rządzenia. Ten skarb, tę fundację — konstytucję — przekazujemy dziś naszym synom. I w tej chwili społeczeństwo ogląda się na młodzież. Co ona myśli i co czuje w obliczu doniosłych zmian ustrojowych? Jak reaguje na nowe formy państwowego bytu, które właśnie ona dopiero wcieli w życie i które stanowić będą dla niej zasadnicze podwaliny wszelkich obywatelskich poczynań. Zanim samo życie udzieli na to pytanie odpowiedzi, należy stwierdzić, że młodzież współczesna docenia doniosłość przeżywanych przemian ustrojowych. Niech ta młodzież strzeże prawa Polski, niechaj Konstytucja nowa będzie jej nauczycielem, obrońcą i orędownikiem. Niech duch nowej Konstytucji prowadzi wolną Polskę do przyszłości wspaniałej, godnej wielkiego mocarstwa!

Niech żyje Polska!

Niech żyje Prezydent Rzpltej
Pro. Ignacy Mościcki!

Niech żyje Twórca nowego
Państwa, Marszałek Józef Piłsudski!

Niech żyje Konstytucja 23 marca!

Cześć Twórcom wiekopomnych
Dzieła!!!

Pierwszy Zjazd Kół Gospodyń Wiejskich z pow. sokalskiego.

Ruchliwe tutaj powiatu Okręgowe Towarzystwo Rolnicze zwołało na dzień 1 i 2 kwietnia b. r. dwudniowy zjazd Kół gospodyń wiejskich do Sokala. Zainteresowanie zjazdem było bardzo duże, wszystkie bowiem istniejące Koła wysłały swe delegatki a prócz tego przybyło wiele członkiń pomimo złej komunikacji z najdalszych stron powiatu ze swymi opiekunkami tak, iż sala Sokoła w drugim dniu obrad zapełniła się po brzegi. Świadczy to bardzo dodatnio o wyrobieniu obywatelskiem wsi i o intensywnej i skutecznej pracy czynników kie-

rownicznych tak w Kołach jak i w O. T. R. Zjazd miał charakter informacyjno-organizacyjny. Chodziło głównie o to, aby Koła, idące nieraz w swej pracy luzem, skordynować i utworzyć w postaci Sekcji Powiatowej organ, który miałby za cel po pierwsze poszczególne komórki organizacyjne zespolić w jedno i przeto wytworzyć element siły zbiorowej, umożliwiając podjęcie większych zadań, po drugie poszczególne prace Kół scharmonizować i sprowadzać do wspólnego mianownika. W pierwszym dniu zjazdu po uroczystym nabożeństwie, odprawionem

w kościele OO. Bernardynów delegatki Zarządów Kół zebrały się w sali obrad Rady Powiatowej. Tu p. inż. Roman Żurowski z Leszczkowa, prezes O. T. R. przywitał gości i zebrałych życząc zjazdowi osiągnięcia jak najpomyślniejszych rezultatów.

Po powitaniu przemówił P. Starosta Kostołowski, wzywając do organizowania Kół i obiecując ze swej strony udzielanie poparcia i opieki. Następnie delegatka Izby Rolniczej ze Lwowa p. instr. Strichawka w swym obszernym, wyczerpującym referacie omówiła organizację Kół, metody działania, obowiązki i zalety każdej

członkini, podała sposoby prowadzenia posiedzeń zarządów i ksiąg skreśliła rolę i zadania opiekunki Koła jakoteż wykazała korzyści organizacji kobiecych. Po referacie odbyła się krótka dyskusja. W drugim dniu w obradach zjazdu wzięły udział prócz delegatek zarządów licznie przybyłe członkinie. Do zebranych pierwszy przemówił p. Żurowski. W referacie swym omówił znaczenie kobiety w pracy społecznej, podał charakterystykę wsi dzisiejszej i jej zadania, porównając z wsią dawniejszą i przedstawił dodatnią działalność Kół pod względem gospodarczym i kulturalno- oświatowym. O działalności Rządu, zmierzającej do podniesienia rolnictwa mówił P. Starosta. Przemawiali jeszcze p. Szczepanik delegat Małop. Tow. Roln. i p. Garapichowa Felicja ze Lwowa. Sprawozdanie z działalności Kół przedłożyła p. Pempusówna instr. przy tut. O. T. R., które przyjęto do wiadomości. Rozpoczęła się dyskusja wprawdzie krótka i nieśmiała ale rozsądna.

Ze słów mowczyń wybijał się zdrowy, jasny sąd, zainteresowanie pracą w Kołach, zrozumienie idei organizacyjnej i zaufanie do czynników kierowniczych Kołami. Obrady zakończono wspólną fotografią. Zjazd wykazał, iż był potrzebny i przyniósł dodatnie owoce. W drugim dniu zjazd przed obradami wygłosił referat p. Dr. Wójcikiewicz p. t.: „Higijena dziecka i matki” i p. Düring p. t.: „Rośliny włókiennicze, owce i konkursy rolnicze“.

Oplaty notarialne.

Nowe prawo o notariacie, które weszło z dniem 1. I. 1934 r. w życie stanowi w art. 82 § 1. „że wszelkie umowy o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności od nieruchomości powinny być pod nieważnością samej umowy sporządzone we formie aktu notarialnego“.

Wedle tego artykułu obecnie obowiązkową formą dla umów o nieruchomości jest forma notarialna a każda inna umowa, chociażby sporządzona przez adwokata, co dawniej było dopuszczalne — jest nieważna. Szalejący kryzys gospodarczy także i na tem polu daje się dotkliwie we znaki. Bardzo często strony nie są w stanie ponieść kosztów, połączonych ze sporządzeniem kontraktów a w szczególności

w tym wypadku, gdy wartość gruntu jest nieraz mniejsza od opłat notarialnych, jakie trzeba zapłacić za kontrakt. Sądy, postępując w myśl przepisów „prawa o notariacie“, zmuszają strony odporne do uregulowania stanu tabularnego grzywnami a kiedy to ma miejsce w wypadku niższej ceny gruntu od wartości kontraktu — położenie stron w tej sytuacji byłoby prawie beznadziejnym, gdyby nie to, że strony ubogie, które wykażą się świadectwem niezamożności mogą być w zupełności od opłat tych zwalniane o czem traktuje art. 34. „prawo o notariacie“.

Każdy więc ubogi, który nie ma pieniędzy na kontrakt a chce uzyskać zwolnienie lub zniżkę od opłat notarialnych musi wnieść podanie w języku polskim do „Rady notarialnej“ we Lwowie, z dołączonym świadectwem niezamożności. W podaniu tem należy zwięźle przedstawić swój stan majątkowy, cel dla czego wnosi podanie i życzenie, czy interesowany prosi o całkowite zwolnienie, czy też zniżenie opłaty za kontrakt.

Korespondencja z Opólska.

Dnia 30 marca br. odbyło się zakończenie kursu gotowania Koła Gospodyń wiejskich. Zakończenie zaszczytliwi swą obecnością Państwo Starostowie Kostołowscy, oraz goście z obywatelstwa, powiatu i miejscowi. Po serdecznym powitaniu przemówił pan Starosta, podkreślając praktyczne znaczenie kursu dla kobiet. Przemówienie wywarło na słuchaczach silne wrażenie.

Z wszystkich piersi popłynęła pieśń na cześć Pana Starosty „sto lat” i „Mnohaja lita”. Przy zastawionych stołach przyjemnie uchodził czas urozmaicony pięknymi pieśniami i wierszykami, które układały kursistki. Zaznaczyć należy, że Koło Opólskie jest bardzo młodzieńcze, zaledwie przed kilku tygodniami wytoczyło się do pracy. Zostało ono zorganizowane dzięki interwencji pani Chodorowskiej, która jest opiekunką Koła. Zorganizowanie napotkało na wielkie trudności i przeszkody, które stawiały miejscowe jednostki z braku zrozumienia celu. Chociaż Koło nie jest tak liczne jednak pani Chodorowska nakreśliła rozległy program działania. Wierzmy że dzięki Jej energii Koło zwiększy

się i umocni i może spełni się życzenie Pana Starosty i będzie liczyło dziesiątki. Niech spełni się także życzenie kursistek, które tak pięknie wyraziły. „Niech dzielnie pracują nasze gospodynie, a koło opólskie w powiecie zaszyłanie”.

Widz.

Z POLSKI i ZE ŚWIATA.

POLSKA.

Ludność Polski. Główny Urząd Statystyczny podaje, że w dniu 1 stycznia 1935 ludność polski wynosiła **33.221** osób, z czego na województwa centralne przypada 13,910.110 osób, na wschodnie 5.811 tys., na zachodnie 4.672 tys. i na południowe 8.828 tys. osób. Przyrost naturalny w roku 1934 wynosi 401.931 osób. Ludność najmłodszego miasta polskiego Gdyni w dn. 1. I. br. wynosiła 55.946 osób.

Dnia 7 bm. odbyły się w Wolnem mieście Gdańsku wybory do sejmu gdańskiego. Narodowi socjaliści, t. zw. hitlerowcy spodziewali się, że uzyskają 2/3 głosów i będą mogli łatwo przeprowadzić zmianę konstytucji. Rozpoczęli więc nietylko propagandę na ogromną skalę, ale również stosowali terror przy organizowaniu wieców innych partyj.

Jednak nie na wiele to się im zdało, gdyż społeczeństwo gdańskie nie poszło za nimi. Polacy gdańscy stawili się solidarnie do urn wyborczych mimo represyj ze strony Niemców, uzyskali przy wyborach o 2.000 głosów więcej niż poprzednio i będą posiadać 2 mandaty.

Kilka dni temu mieszkańcy środkowej Polski mieli nielada sensację. Oto wśród nocy nastąpiła niezwykła jasność i rozległ się huk jakby piorunu czy wystrzału. Zjawiska te sprawił wielki meteor, który, nie dobiegłszy do ziemi, rozpadł się na kawałki. Niektóre z nich znaleziono w odległości 100 km. od Warszawy i przekazano obserwatorjum astronomicznemu.

Okólnik premiera Kozłowskiego. Premier Kozłowski wydał okólnik o odciążeniu gmin od prac związanych z ankietami i statystykami. Okólnik ten brzmi: Dla odciążenia gmin od prac związanych z ankietami i statystykami zarządzam, co następuje: Wszelkie zlecenia natury ankietowej powinny być zaopatrzone

zastrzeżeniem, że wykonanie ich nie może być przekazane gminom. To samo odnosi się do zleceń wydawanych przez władze i urzędy podległe bezpośrednio ministrom. Ankiety, których załatwienie wymaga niezbędnie uzyskania danych od gmin, mogą być dokonywane jedynie za zgodą moją i ministra spraw wewnętrznych.

ZE ŚWIATA.

Jak już donosiliśmy w poprzednim numerze, minister angielski Eden udał się z Berlina, gdzie bawił wspólnie z ministrem Simonem, do Moskwy. Tam odbyły się ważne rozmowy z Litwinowem i Stalinem w sprawie bezpieczeństwa Europy.

W drodze powrotnej zatrzymał się minister Eden w Warszawie i tu odbył szereg rozmów z Ministrem Beckiem, panem Prezydentem i p. Marszałkiem Piłsudskim. Zawadzisz w drodze powrotnej o Pragę odjechał do Londynu. Podróże ministrów angielskich miały charakter informacyjny. Zebrali oni na miejscu w Berlinie, Warszawie i Moskwie wiadomości i zapatrywania poszczególnych państw na sprawę przedewszystkiem paktu wschodniego.

Po tych podróżach odbyło się zebranie przedstawicieli Włoch, Francji i Anglii w Stresie (Włochy północne) i tu zostały uzgodnione poglądy tych mocarstw, oraz powzięte decyzje co do polityki europejskiej. Na tej to konferencji omawiano sprawę zbrojeń niemieckich oraz naruszenie i złamanie przez nich traktatu wersalskiego. Te trzy mocarstwa muszą uzgodnić swe poglądy na tę sprawę, by mogły solidarnie wystąpić. Tu została też ostatecznie wyjaśniona sprawa paktu wschodniego, na który nie chce się zgodzić przedewszystkiem Polska. Stanowisko Polski jest zupełnie jasne: chce ono żyć w zgodzie ze swoimi sąsiadami, ale też nie może pozwolić, by w razie jakiegoś konfliktu zbrojnego wojska nieprzyjacielskie miały prawo przechodzić przez jej terytorjum. Na taki warunek nie zgodziłoby się żadne państwo.

Sprawa ta będzie jeszcze raz omawiana w Moskwie i Warszawie, gdyż do Polski i Rosji wybiera się z wizytą minister spraw zagranicznych Francji Laval. Wizyta ta nastąpi jednak dopiero po konferencji w Stresie, a więc gdzieś w drugiej

połowie b. m. t. zn. po uzgodnieniu stanowiska trzech mocarstw.

Francja. Po ogłoszeniu obowiązkowej służby wojskowej w Niemczech, Francja również przedłużyła u siebie służbę wojskową, gdyż obecnie następuje pobór roczników 2 lat wojennych, których liczebność jest daleko mniejsza od poprzednich.

W Grecji po stłumieniu powstania panuje spokój. Obecnie zwycięski rząd rozprawia się z przywódcami powstania, skazując ich na dotkliwie kary i konfiskatę majątku.

Niedawno odbyła się publicznie bardzo ponura ceremonia degradacji 13 oficerów armii greckiej za udział w powstaniu.

Litwa ma niemało kłopotu z portem swoim Kłajpedą. Niedawno, jak donosiliśmy na tem miejscu, hitlerowcy kłajpedzcy uknuli spisek, by to miasto przyłączyć do Niemiec. Po wykryciu i aresztowaniu uczestników, odbył się kilka dni temu proces, który zakończył się skazaniem kilku hitlerowców na karę śmierci. Wyrok ten wywołał, ogromną burzę w całym Niemczech i spowodował naprężenie stosunków niemiecko-hitlerowskich. Jest jednak wielka nadzieja, że rząd litewski odstąpi od swego wyroku, by nie wywoływać represyj ze strony niemieckiej.

Oddłużenie rolnictwa

(ciąg dalszy)

W sprawie wydawania zaświadczeń przez Starostwo powiatowe w związku z zaliczeniem gospodarstw rolnych do grupy A, B, C, podaje się do wiadomości rolników następujące uwagi: Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 22 października 1934 o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych przewiduje podział gospodarstw zależnie od obszaru na 3 grupy, A, B i C. Do obszaru gospodarstwa nie zalicza się między innymi następujących gruntuów:

1) gruntów objętych parcelacją, dokonywaną zgodnie z przepisami obowiązującymi, jeżeli co do tych gruntów zawarto już przedwstępne umowy sprzedaży i znajdują się już one w faktycznym posiadaniu nabywców;

2) nieużytków, do których zalicza się: lotne piaski, bagna, makradła, strome stoki i parowy (nieumżliwie da użytkowania jako grunty orne,

leśne łąki lub pastwiska), skały, szutrowiska, okopy, doły po żwirze, torfie, glinie, piasku itp. Za nieużytki należy również uważać grunty pod wodami zamkniętymi i otwartymi, o ile wody te nie są użytkowane w celach hodowli ryb lub rybołówstwa. Do nieużytków nie należy zaliczać gruntów, które podlegają obowiązkowi stałego utrzymania w kulturze leśnej, choćby grunty te były w dawnej chwili pozbawione drzewostanów. Również nie należy zaliczać do nieużytków dróg, rowów, podwórz, parków i terenów zabudowanych;

3) gruntów odstąpionych dla zlikwidowania służebności, choćby przeniesienia własności tych gruntów jeszcze nie nastąpiło. Dla wyłączenia wyżej opisanych pod 1), 2) i 3) gruntów i nieużytków winien zainteresowany rolnik wykazać się zaświadczeniem Starostwa powiatowego, które takie zaświadczenie wyda na prośbę rolnika po przeprowadzeniu stosownych dochodzeń, przepisanych rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 25 II. 1935 Nr. Agr. XIX.841/34. Sprawa ta interesuje tylko średnich i większych właścicieli gospodarstw rolnych (powyżej 75 i 750 ha, którzy przez odliczenie takich gruntów spadają do niżej grupy gospodarstw (z grupy B do A i z grupy C do B), a przez to zwiększa się dla nich zakres ulg oddłużeniowych.

B. B.

Korespondencja z Bełza

W związku z rozpisaniem pożyczki inwestycyjnej, z której około 30,000,000 mil. ma przyjść na budowę dróg — pozwolę sobie zabrać głos w tej sprawie jako jeden z obecnych wójtów gminy zbiorowej i wypowiedzieć swoje zdanie w tej sprawie chcąc poruszyć szerszy ogół, by również wypowiedział się w sprawie, budowy dróg, którą uważam za jedną z najważniejszych w naszym życiu gospodarczym państwa.

Budowa jednego kilometra drogi kosztuje około 30.000 zł., a więc zapreliminowana suma 30 milionów wypada 1.000 kilometrów nowej drogi i to tam, gdzie rząd będzie uważał za stosowne budować zaś drobne rolnictwo wiejskie wcale z tego pożytku mieć nie będzie — i jak tonęło w błocie tak i nadal tonąć będzie. Wobec tego proponuję, by każda gromada u siebie na najgor-

szym odcinku drogi pobudowała co roku od 100 do 500 metrów drogi zależnie od wielkości gromady zupełnie dobrowolnie, bezpłatnie w dowolnym terminie od robót polnych — natomiast rząd dostarczy kamień i przewóz koleją do najbliższej stacji kolejowej danej gromady czy gminy — tak, że zwózka kamienia od stacji do miejsca przeznaczenia, piasek i wszelka dalsza robocizna zostanie już planowo rozłożona przez odnośną gminę, czy powiat i zupełnie bezpłatnie wykonana. Tym sposobem, uważam, można będzie nie 1.000 kilometrów ale 5.000 kilometrów drogi rocznie pobudować tak, że za lat 30 kwestja dróg zostanie u nas pomyślnie rozwiązana, rolnictwo podniesie się finansowo gdyż rolnik będzie mógł swoje produkty przez dobrą komunikację pozbywać przez swe kooperatywy wprost konsumentom, uzyskując za swój produkt pełno wartościowe ceny, — tem samem pozbędzie się masy pośredników i czując się zasobniejszym, zacznie kupować, przezco podniesie się znacznie przemysł i handel w kraju i to mojem zdaniem będzie najlepszy środek do zwalczania kryzysu.

Jestem przekonany, że każda gromada przeprowadzi u siebie jednogłośnie taką uchwałę jak również odnośna gmina i Rada powiatowa — a chodzi tylko, ażeby Wysoki Rząd poparł to zamierzenie i znalazł fundusze na kamień i dostawę kolejową.

A. CHUDZIK
Wójt gminy.

KRONIKA

Z powodu zbliżających się świąt Wielkiej nocy przesyłamy Korespondentom, Czytelnikom i Przyjaciołom naszego pisma serdeczne życzenia „Wesołych Świąt”.

W dniu 13 bm. odbył się w naszym mieście Koncert symfonicznej orkiestry reprezentacyjnej D. O. K. VI., pod batutą Kapitana - kapelmistrza Ludwika Knysaka. I rozumnie dla przeciętnego słuchacza ułożony program i wykonanie sprawiły jak najlepsze wrażenie. Była to dla Sokala wielce miła artystyczna nie-

spodzianka, o którą na prowincji nieraz tak trudno. I piękny cel (dochód na łódź podwodną Pana Marszałka Piłsudskiego) i wysoki poziom artystyczny orkiestry przyjęto w społeczeństwie naszym bardzo przychylnie i dlatego burzą oklasków dziękowano wykonawcom za każdy punkt programu.

Koło Pols. Zw. Zach. w Sokalu urządziło z okazji „Tygodnia Propagandowego” w dniu 7 kwietnia 1935 w południe w sali tut. „Sokoła” „Poranek Popularny”. Na program złożyły się: produkcje orkiestry gimnazjalnej, odczyt p. prof. Haydy p.t.: „Zadania Polsk. Zw. Zachodn.”, po którym przyjęto jednomyślnie, odczytaną przez przewodn. Koła, p. Hudźkowskiego rezolucję ze stwierdzeniem, że Polska gwarancje własnego bezpieczeństwa i spokoju znajduje w rozwoju własnych sił i że uzasadnione uprawnienia ludności polskiej w Niemczech, budząc głęboki oddźwięk w społeczeństwie polskim, znajdują zawsze gotowość solidarnego i ofiarnego poparcia w imię zachowania całości dorobku kulturalnego narodu polskiego.

Nadto śpiewał chór gimn. a uczennice szkoły powsz. im. Konopnickiej delamowały okolicznościowe utwory poetyckie. Wszystkie punkty programu młodzież wykonała bardzo udatnie, co sprawiło na słuchaczach nadzwyczaj miłe wrażenie. Koło P. Z. Z. wszystkim wykonawcom programu uroczystości oraz uczestnikom

składa serdeczne podziękowanie.

Związek Legionistów w Sokalu, Ul. Wigury 11a przyjmuje zgłoszenia uczniów do nauki gry na fortepianie i podejmuje się solidnego strojenia i naprawy fortepianów, pianin, fisharmonium i organów.

Kącik Harcerski.

Dnia 30 ub. m. odbyło się posiedzenie Koła Przyjaciół Harcerstwa (K. P. H.) pod przew. P. Starosty Kostołowskiego jako Prezesa, na którym po za sprawozdaniem skarbn. prof. Gostylli i uchwaleniem budżetu na r. 1935 były omawiane sprawy wysłania harcerzy na zlot do Spały. Ponieważ opłata zlotowa wynosi zł. 25 — a koszt przejazdu oraz przewozu ekwipunku około 15 zł. tj. razem 40 zł. Zarząd K. P. H. postanowił przyjść z pomocą wydatną jadącym harcerzom, w postaci udzielenia subwencji, rozumiejąc wysokie walory wychowawcze, jakie przyniesie Zlot Jubileuszowy. Ze Sokala wyjedzie prawdopodobnie 25 harcerzy oraz 18 harcerek. Jak już donosiliśmy I. sokalska drużyna harcerska im. Wł. Łukaszińskiego przy Państwowem Gimnazjum obchodzić będzie. W tym r. 25 lecie swego istnienia, w związku z tem Komenda Hufca prosi wszystkich tych, którzy należeli kiedykolwiek do tej drużyny a mają dokumenty lub jakieś inne dane, ewentualnie pamiętają fakty związane z istnieniem drużyny, by byli łaskawi skomunikować się z prof. Gostyllą, Sokal, Słowackiego 14.

W nocy z 8 na 9 kwietnia 1935 skradziono we fabryce w Leszczkowie około 190 metrów sukna.

Kto wskaże sprawców i doprowadzi do odzyskania skradzionego sukna OTRZYMA

nagrodę 200 złotych w gotówce

WIADOMOŚĆ MOŻNA PODAĆ OSOBIŚCIE ALBO PISEMNIIE.

KTO DONIESIE, NIE BĘDZIE POTRZEBOWAŁ ZEZNAWAĆ NA POLICJI ANI PODAWAĆ SWEGO NAZWISKA. NAGRODĘ WYPŁACI WŁAŚCICIEL FABRYKI.

Zakłady Przemysłowe
Romana Żurowskiego
p. Leszczków k. Waręża pow. Sokal.

Czy zdobyłeś już „ODZNAKĘ STRZELECKĄ“ ?

CENY OGŁOSZEŃ: za miejsce wiersza milimetrowego zwykle; 5 gr. na 1 str. 10 gr. w tekście 8 gr. Nadesłane 10 gr., w kronice 10 gr. Drobne za słowo 5 gr. — Rękopisów nie zwraca się. Listów anonim. nie uwzględnia się, nieopłaconych nie przyjmuje. Redakcja i Adm: Ul. Kraińskiego L. 1.

Redaktor odpowiedzialny: MAZURKIEWICZ KAZIMIERZ.

Drukarnia Pospieszna w Sokalu.

Okólniki i rozporządzenia Starostwa i Wydziału powiatowego w Sokalu.

Nr. K. 2|152|35

Sokal, dnia 5 kwietnia 1935.
Do Zarządów miejskich w Belzie i Sokalu oraz wszystkich Zarządów gromad w powiecie.

Z nastaniem cieplejszej pory roku zaczynają się mnożyć wypadki uszkodzenia drzew i roślin w ogrodach publicznych i prywatnych, oraz drzew przydrożnych i innych plantacji, które to wykroczenia dokonywane są niejednokrotnie w sposób barbarzyński, przynoszące niepowetowane szkody społeczeństwu. W związku z powyższym polecam przestrzec mieszkańców tamt. gromady, że Starostwo tutaj w stosunku do tych niekulturalnych osobników, którzy dopuszczają się popełnienia powyższych wykroczeń będzie stosowało w drodze karno-administracyjnej jak najostrzejsze kary przewidziane w art. 54 i 55 rozp. Pr. Rzp. z dnia 11 lipca 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 572) areszt do 3 miesięcy lub grzywna do 3000 zł. i nawiązka w wysokości trzykrotnej wartości zrzadzonej szkody. W razie ujawnienia przez tamt. Zarząd tego rodzaju wykroczeń należy bezzwłocznie na sprawców kierować doniesienia z równoczesnym, o ile to będzie możliwe doprowadzeniem tychże do Starostwa (referat karny).

Nr. OP. 1|3|35

Sokal, dnia 6 kwietnia 1935.
Przestroga przed nieuczciwą agitacją emigracyjną.
Do Zarządu miejskiego w Belzie i Sokalu oraz wszystkich Zarządów gminnych w powiecie.

Wobec stwierdzenia wypadków nieuczciwego namawiania do wyjazdu na emigrację w celach jakoby polepszenia bytu do krajów zamorskich, jak: Paragwaj, Algier, Tunis, Liberja, Cypr, Palestyna, Marokko, Mandżurja oraz do Francji i t. d. podaję do wiadomości, że: 1) agitacja wychodząca do wyżej podanych krajów, jak również i do innych krajów ma na celu wyludzenie od nieświadomych, a pragnących wyjechać na emigrację osób kwot pieniężnych w postaci gotówki lub znaczków pocztowych, stemplowych i innych, rzekomo na koszty korespondencji, wyrobienia dokumentów podróży i t. p. 2) możliwość wyjazdu do jakichkolwiek krajów poza

granice Rępltej Polskiej na warunkach bezpłatnego przejazdu koleją i morzem oraz bezpłatnego otrzymania ziemi, narzędzi pracy, nasion, budowli i inwentarza, jak to twierdzą agitatorzy i agenci, zupełnie nie istnieje, 3, agitatorzy, agenci i wogóle wszystkie inne osoby, zajmujące się nielegalnie pośrednictwem emigracyjnym i namawianiem do wyjazdu zagranicę, pociągani są do odpowiedzialności karnej, gdyż szkodliwa działalność tych ludzi jest w wyraźnej sprzeczności z Rozp. Prezydenta R. P. o emigracji z dnia 11. X. 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 799 i pociągane są do odpowiedzialności karnej również osoby, które tają czy ukrywają przed władzami państwowymi rozpowszechniających nieprawdziwe wiadomości o możliwościach emigracyjnych.

Wyjazd w celach emigracyjnych, zarobkowych i osiedleńczych dopuszczalny jest jedynie w ramach prawa o emigracji. Osoby, pragnące zasięgnąć informacji o możliwościach emigracji, winny zwracać się osobiście lub listownie wyłącznie tylko do biur Syndykatu Emigracyjnego względnie do Społecznych Towarzystw emigracyjnych w Domu Emigracyjnym we Lwowie (ul. Wiśniowieckich 4).

Biura Syndykatu Emigracyjnego udzielają wszelkich informacji, pomocy emigrantom oraz załatwiają wszelkie formalności, związane z wyjazdem zagranicę zupełnie bezpłatnie, tam też tylko należy dowiadywać się, do których krajów wyjazd w celach emigracyjnych jest dozwolony, oraz, na jakich warunkach.

Oddziały Syndykatu Emigracyjnego na terenie Województwa Lwowskiego, stanisławskiego i tarnopolskiego znajdują się w następujących miastach: 1) Lwów, ul. Wiśniowieckich 4, 2) Przemyśl, Plac Legjon. 1, 3) Sanok, ul. Kościuszki 26, 4) Stanisławów, ul. Grunwaldzka 4, 5) Tarnopol, ul. Konarskiego 1, 6) Czortków, ul. Kolejowa 47. W celu uchronienia ogółu ludności od strat pieniężnych i likwidacji gospodarstw oraz dla zabezpieczenia interesujących się wyjazdem poza granice osób od szkodliwej i przestępczej działalności rozmaitych aferzystów, żerujących na naiwności emigrantów należy powyższe podać do wiadomości publicznej, sposobem tam praktykowanym.

Nr. OP. 1|14|35

Sokal, dnia 6 kwietnia 1935.
Zwolnienie od cła przesyłek z darami z zagranicy.
Do Zarządu miejskiego w Sokalu i Belzie oraz wszystkich Zarządów gminnych w powiecie.

Często zdarza się, że ludność tutejsza otrzymuje przesyłki z darami od krewnych lub znajomych zamieszkałych zagranicą, głównie w Ameryce itd. bez pokrycia odpowiednimi dokumentami. Wobec tego, zawiadamiam w myśl zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego z dnia 28 marca 1935 L. PO. 1|10 ex 1935, że od dnia 1 lutego 1933 obowiązują nowe zasady w sprawie zwalniania od cła przesyłek z darami podane w okólniku Min. Skarbu z dnia 20 września 1932 r. L. D. IV.-20407|1|32 ogłoszonym w Monitorze Polskim Nr. 233 poz. 246 z dnia 12 X. 1932.

Według postanowień pktu 1-go powyższego okólnika, osoby pragnące uzyskać zwolnienie od cła używanej odzieży, bielizny, obuwia, otrzymanych w darze z zagranicy, a nadsyłanych w przesyłkach pocztowych winny uzyskać zaświadczenie, stwierdzające stan ubóstwa. Świadczenia ubóstwa wydawane są przez odnośny Zarząd gminy po uprzednim dokładnym zbadaniu przez Opiekuna Społecznego stanu majątkowego petenta i po stwierdzeniu, że nie jest on w możności zaspokojenia swych niezbędnych potrzeb życiowych z własnych środków materialnych lub własnej pracy. Zainteresowana osoba przesyła świadectwo takie zagranicznemu nadawcy, który wraz ze spisem wysyłanych w darze używanych rzeczy przedstawia je do poświadczenia Konsulatowi R. P. Konsulat stwierdza, że wyszczególnione w spisie rzeczy używane, wysyłane są do polskiego obszaru celnego jako dary dla osoby wymienionej w świadectwie ubóstwa. Tak sporządzone dokumenty włącza nadawca do przesyłki, a służą one Urzędowi celnemu za podstawę do wolnej od cła odprawy.

Na warunkach wyżej wymienionych mogą być zwolnione od cła następujące wyłącznie tylko używane: odzież, bielizna i konfekcja: wełniana, półwełniana, bawełniana, lniana oraz z innych naturalnych materiałów włóknistych, roślinnych (również watowana,

lecz bez futra) obuwiu ze skóry: z wyjątkiem chevreaux, gemzy lakierowanej, krokodylowej, rekinowej, żmijowej, zamszowej, deseniowej itp. luksusowej oraz z gumy, filcu i tkanin z wyjątkiem brokatu. Powyższe należy podać do publicznej wiadomości sposobem tam praktykowanym.

Nr. OP. 4|39|35

Sokal, dnia 6 kwietnia 1935.
Do Zarządu miejskiego w Sokalu i Bełzie oraz wszystkich Zarządów gromad w powiecie

Starostwo powiatowe w Mościcach zawiadomiło mnie, że Jakób Kowal, urodzony dnia 30 grudnia 1914 roku w Wiedniu, nieślubny syn Katarzyny, przynależny do gminy Dydiatycze został w listopadzie 1934 za popełnioną kradzież wydany z Austrii i przymusowo odstawiony do gminy przynależności. Odebrany przez wójta na stacji kolejowej w Sądowej Wiszni zbiegł w drodze do Dydiatycz i obecnie waleśa się po kraju, a nie posiadając środków do życia wyludza w różnych gminach wsparcia i naraża gminę przynależności na zwrot wyludzonych kwot. Wobec powyższego zakazuję udzielania w w. jakichkolwiek wsparć lub zapomóg gdyż takowe nie będą zwracane.

Nr. A. 1|AW.1|1|35

Sokal, dnia 11 kwietnia 1935.
Do Wielebnych Urzędów paraf. rz. i gr. kat. w powiecie.

Z dniem 1 stycznia 1934 roku weszła w życie ustawa z dnia 17 marca 1932 o składkach na rzecz Kościoła Katolickiego (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 358). Jednakże uchwalanie i ściąganie składek, przewidzianych w tej ustawie na potrzeby kościelne parafji, nie może mieć miejsca do czasu wydania rozporządzenia wykonawczego (art. 16 o składkach kościelnych) i regulaminu wyborczego (art. 6 tejże ustawy).

Jedynie datki dobrowolne mogą być w tym czasie przyjmowane. Stosownie do art. 17 wymienionej na wstępie ustawy, sprawy wszczęte na podstawie uchwał konkurencyjnych, z § 16 ustawy konkurencyjnej, niezakończone do 1 stycznia br. nie mogą być dalej prowadzone, o ile prowadzenie ich wymagałoby działalności, lub czynności organów, przewidzianych w dawnych ustawach. Z chwilą wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy o skład-

kach kościelnych i utworzenia nowych organów, sprawy te niezakończone do dnia 1 stycznia 1935, będą przekazane nowym organom, zależnie od ich kompetencji, wynikającej z przepisów nowej ustawy. Powyższe wyjaśnienie podają Wielebny Urzędom paraf. do wiadomości na skutek zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego z 5 marca 1935 L. P. Wyzn. 1|3|35.

O D P I S

Starosta Powiatowy hrubieszowski Nr. BP. 19|35. Hrubieszów, dnia 8 kwietnia 1935 r. Poszukiwanie za Zofją Sydorek — głuchoniemą. Do Zarządów gmin miejskich i wiejskich oraz Posterunków Policji Państw. w powiecie. W dniu 28 marca br. zgłosił się w tut. Starostwie Traczuk Wasyl z Peresotowic gm. Mołodjatycze z prośbą o zarządzanie poszukiwań szwagierki swej Zofji Sydorek, która w dniu 1 marca br. wyszła do swej siostry Zofji Sydorek zam. w Zaborcach, gm. Mołodjatycze i dotychczas nie powróciła. Rysopis: lat 27, wzrostu średniego, twarz owalna, brunetka, oczy piwne, ubraną była w czarny żakiet, sukienkę ciemno popielatą, na głowie miała chustkę czarną szydełkową, buty z cholewami, w rękę miała niebieski czajnik, z którym się nigdzie nie rozstaje (maniactwo). Na nodze powyżej kostki miała czarną płamę. W. w. była głuchoniemą. W związku z powyższem zarządzam wszczęcie poszukiwań za w. w. i o wyniku tychże zawiadomienia tut. Starostwa w terminie do **dnia 1 maja 1935 r.** Za Starostę pow. Mr. Fryza. Zastępca Starosty.

Nr. BP. 12|165|35

Sokal, dnia 9 kwietnia 1935
Zarządom miejskim w Sokalu i Bełzie oraz Zarządom gmin. w powiecie do wiadomości wszczęcia poszukiwań i doniesienia o wyniku bezpośrednio Starostwu w Hrubieszowie.

O D P I S.

Izba Skarbowa II. we Lwowie, ul. Rutowskiego 17 Nr. I. 2166|1|24|35. Lwów, 22 marca 1935 r. Do Pana Wojewody we Lwowie. Rozporządzeniem Pana Ministra Skarbu z dnia 14 listopada 1934 w sprawie zmiany organizacji Izby Skarbowej I. we Lwowie, oraz Izby Skarbowej II. we Lwowie (Dz. Ust. R. P. Nr. 104 poz. 931|34 został obszar terytorjalny Wo-

jewództwa Tarnopolskiego wyłączony z okręgu administracyjnego Izby Skarbowej II. we Lwowie i włączony do okręgu administracyjnego Izby Skarbowej we Lwowie, Urzędy Skarbowe, oraz urzędy Skarbowe Akcyz i Monopolów Państwowych istniejące na obszarze Województwa Tarnopolskiego podporządkowane zostały Izbie Skarbowej I. we Lwowie.

Czynności poszczególnych Wydziałów Izby Skarbowej II. we Lwowie w stosunku do wyłączonego obszaru Województwa Tarnopolskiego, przejdą do odpowiednich Wydz. Izby Skarbowej we Lwowie. Tymże samem rozporządzeniem została przeniesiona siedziba Izby skarbowej II. we Lwowie do Stanisławowa. Powyższa zmiana organizacyjna wchodzi w życie z dnia 1 kwietnia 1935. Mając zaszczyt zawiadomić o tem Pana Wojewodę, proszę o polecenie powiadomienia o tej zmianie organizacyjnej podległych urzędów i władz komunalnych. Również proszę o polecenie pouczenia podległych urzędów i władz komunalnych, by z dniem 28 marca 1935 wszelkie pisma w sprawach dotyczących się terenu Woj. stanisławowskiego adresowano i kierowano do Izby Skarbowej w Stanisławowie, ul. Karpińskiego 7, zaś w sprawach dotyczących się terenu Woj. tarnopolskiego do Izby Skarbowej we Lwowie, pl. św. Ducha Nr. 1. Dyrektor Izby Skarbowej Brzecki.

O D P I S.

Urząd Wojewódzki lwowski L. Org. 21|105. We Lwowie, dnia 28 marca 1935 Panom Starostom powiatowym, Panu Staroście Ggrodzkiemu, Panom Naczelnikom Wydziałów Urzędu Wojew., Panom Naczelnikom Wydziałów Urzędu T. W. S. udziela się do wiadomości. Za Wojewodę Kulickowski mp.

Nr. Org. 2 a|6|35

Sokal, dnia 3 kwietnia 1935.
Zarządom miejskim w Sokalu i Bełzie, Zarządomi gminnym, w Bełzie Krystynopolu, Chorobrowie, Korczyńnie, Tartakowie, Warężu, Parchaczu i Skomorochach

do wiadomości i zastosowania się.

K O M U N I K A T.

Podaję do powszechnej wiadomości, że akcja zbiórkowa na rzecz Funduszu szkolnictwa polskiego za granicą, tak uliczna, jak i listami składkowemi, przyniosła kwotę 123 zł. 17 gr. Kom. obywatelski pow.

W. KOSTOŁOWSKI
Starosta powiatowy.

Art. 19. 1) Prezydent Rzplitej składa przed objęciem urzędu przysięgę treści następującej: Świadom odpowiedzialności wobec Boga i historii za losy Państwa, przysięgam Panu Bogu Wszemohogącemu, w Trójcy Św. Jedynemu, na urządzie Prezydenta Rzplitej: praw zwierzchniczych Państwa bronić, jego godności strzec, ustawić konstytucyjną stosować, względem wszystkich obywateli równą kierować się sprawiedliwością, zło i niebezpieczeństwo od Państwa odwracać, a troskę o Jego dobro za naczelny poczytywać sobie obowiązkiem. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Amen. 2) Akt złożenia przysięgi stwierdzają podpisem: nowoobрани Prezydent Rzplitej oraz osoby urzędowe, obecne przy zaprzysiężeniu.

Art. 20. 1) Okres urzędowania Prezydenta Rzplitej trwa lat siedem, licząc od dnia objęcia urzędu. 2) Okres ten przedłuża się o czas niezbędny do ukończenia postępowania wyborczego w przypadku, gdy dla dokonania wyboru nowego Prezydenta Rzplitej będzie zarządzone głosowanie powszechne.

Art. 21. Jeżeli przed upływem siedmioletniego okresu urzędowania nastąpi zgon Prezydenta Rzplitej albo

ze sprawowaniem urzędu, Prezydent Rzplitej nie może być pociągnięty do odpowiedzialności w okresie urzędowania.

Art. 16. 1) Wybór Prezydenta Rzplitej odbywa się w sposób następujący: 2) Kandydata na Prezydenta Rzplitej wybiera Zgromadzenie Elektorów. 3) Ustępującemu Prezydentowi Rzplitej służy prawo wskazania innego kandydata. 4) Jeżeli ustępujący Prezydent Rzplitej z tego uprawnienia skorzysta, wyboru Prezydenta Rzplitej dokonają obywatele w głosowaniu powszechnym z pomiędzy dwóch kandydatów: Zgromadzenia Elektorów i ustępującego Prezydenta Rzplitej. 5) Jeżeli ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej oświadczy, że nie zamierza skorzystać z prawa wskazania kandydata albo w ciągu siedmiu dni od dokonania przez Zgromadzenie Elektorów wyboru nie wskaże innego kandydata i nic zarządzi głosowania powszechnego — kandydat Zgromadzenia Elektorów uznany będzie za obranego na Prezydenta Rzplitej.

Art. 17. 1) Zgromadzenie Elektorów składa się z Marszałka Senatu, jako przewodniczącego, Marszałka Sejmu, jako jego zastępcy, z Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych oraz z 75 elektorów, wybranych z pośród obywateli najgodniejszych w 2/3 przez Sejm i w 1/3 przez Senat. 2) Mandaty Elektorów wygasają z mocy samego prawa w dniu objęcia urzędu przez nowoobranego Prezydenta Rzplitej.

Art. 18. 1) Zgromadzenie Elektorów zwołuje Prezydent Rzplitej najpóźniej na piętnasty dzień przed u-

Art. 44. 1) Posłowi nie wolno na swoje, ani na obywateli, ani też w imieniu przedsiębiorstw, spółek lub towarzystw na zysk obliczonych, nabywać dóbr państw, ani uzyskiwać ich dzierżaw, podejmować się dostaw i robót rządowych, ani utrzymywać od Rządu koncesyj lub innych korzyści osobistych. 2) Za naruszenie powyższych nakazów poseł będzie na żądanie Marszałka Sejmu lub Prezesa Najwyższej Izby Kontroli oddany pod sąd Trybunału Stanu i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandat poselski i korzyści osobistych, od Rządu o-

Art. 43. 1) Poseł nie może sprawować mandatu senatorskiego. 2) Ustawa oznacza urzędy i stanowiska, których przyjęcie połączą z sobą utratę mandatu poselskiego. 3) Posłowi nie wolno wykonywać czynności, nie dających się pogodzić ze sprawowaniem mandatu, pod skutkami określonymi w ustawie.

Art. 42. 1) Posłowie odpowiadają za działalność, nie związaną z uczestnictwem w pracach Sejmu, narówni z innymi obywatelami. 2) Jednakże karne postępowanie sądowe lub administracyjne a także postępowanie dyscyplinarne, wszczęte przeciw posłowi przed lub po uzyskaniu mandatu, należy na żądanie Sejmu zawiesić do wygaśnięcia mandatu. 3) Przedawnienie nie biegnie w czasie zawieszenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego. 4) Poseł zatrzymany w czasie trwania sesji nie z nakazu Sądu, — będzie na żądanie Marszałka Sejmu niezwłocznie wypuszczony na wolność.

sądowej tylko za zezwoleniem Sejmu.

trzymanych. 3) Marszałek Sejmu może na podstawie uchwały Komisji Regulaminowej, powziętej większością 3/5 głosów, udzielić posłowi w poszczególnym przypadku zezwolenia na wejście z Rządem w stosunek prawny, jeżeli stosunek ten nie jest sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Art. 45. 1) Prezes Rady Ministrów, Ministrowie i delegowani przez nich urzędnicy mają prawo brać udział w posiedzeniach Sejmu oraz przemawiać poza kolejnością mowców. 2) Posłowie mogą zwracać się do Prezesa Rady Ministrów i Ministrów z interpelacjami w sprawach, dotyczących ich zakresu działania, w sposób określony regulaminem. 3) Prezes Rady Ministrów lub interpelowany Minister obowiązany jest udzielić odpowiedzi w ciągu czterdziestu pięciu dni albo podać powody, uzasadniające odmowę udzielenia wyjaśnień.

V. Senat.

Art. 46. 1) Senat, jako druga Izba Ustawod., rozpatruje budżet i projekty ustaw, uchwalone przez Sejm, oraz uczestniczy w wykonywaniu kontroli na długami Państwa. 2) Nadto Senat narówni z Sejmem, choć bez prawa początkowania, bierze udział w rozstrzygnięciu następujących spraw: a) o wniosku żądającym ustąpienia Rządu lub Ministra; b) o ustawach, zwróconych Izdom Ustawod. przez Prez. Rzplitej do ponownego rozpatrzenia; c) o zmianie Konstytucji; d) o uchyłaniu zarządzeń, wprowadzających stan wyjątkowy.

Art. 47. 1) Senat składa się z senatorów, powołanych w 1/3 przez Prez. Rzplitej, a w 2/3 w drodze wyborów.

Art. 25. 1) Rząd kieruje sprawami Państwa, niezastrzeżonymi innym organom władzy. 2) Rząd składa się

III R z a d.

do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju. Art. 24. 1) W razie wojny okres urzędowania Prezydenta Rzplitej przedłuża się do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju; Prezydent Rzplitej osobnym aktem, ogłoszonym w gazecie rządowej, wyznaczy wówczas swego następcę na wypadek opóźnienia się urzędu przed zawarciem pokoju. 2) W razie objęcia przez następcę urzędu Prezydenta Rzplitej, okres jego urzędowania trwa do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju.

Art. 23. W czasie, gdy urząd Prezydenta Rzplitej jest opóźniony, funkcje Prezydenta sprawuje zastępco Marszałek Senatu, a gdyby Senat był rozwiązany — Marszałek rozwiązanego Senatu; korzysta on wówczas ze wszystkich uprawnień z urzędem Prezydenta Rzplitej związanych.

Art. 22. 1) Jeżeli Prezydent Rzplitej nie może trwale sprawować urzędu, Marszałek Senatu zwoła posiedzenie Urzędu, Marszałek Senatu zwoła posiedzenie Zgromadzenie Elektorów. Art. 21. 1) Jeżeli Prezydent Rzplitej nie może trwale

głosowanie powszechne. Prezydent zwrócić się do elektorów — Marszałek Senatu zwołanie elektorów celem wskazaniami przez nie kandydata na Prezydenta Rzplitej, a w razie wskazaniami ze swej strony innego kandydata zarządzi

— 6 —

— 11 —

— 3 —

— 14 —

c) zarządza otwarcie, odroczenie i zamknięcie sesji Sejmu i Senatu; d) jest Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych; e) reprezentuje Państwo nazewnątrz, przyjmuje przedstawicieli państw obcych i wysyła przedstawicieli Państwa Polskiego; f) stanowi o wojnie i pokoju; g) zawiera i ratyfikuje umowy z innymi państwami; h) obsadza urzędy państwowe, Jemu zastrzeżone.

Art. 13. 2) Prezydent Rzplitej korzysta z uprawnień osobistych, stanowiących Jego prerogatywy. 2) Do prerogatyw tych należy: a) wskazywanie jednego z kandydatów na Prezydenta Rzplitej i zarządzanie głosowania powszechnego; b) wyznaczanie na czas wojny następcy Prezydenta Rzplitej; c) mianowanie i odwoływanie Prezesa Rady Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli; d) mianowanie i zwalnianie Naczelnego Wodza i Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych; e) powoływanie sędziów Trybunału Stanu; f) powoływanie senatorów, piastujących mandat z wyboru Prezydenta Rzplitej; g) mianowanie i zwalnianie Szefa i urzędników Kancelarii Cywilnej; h) rozwiązywanie Sejmu i Senatu przed upływem kadencji; i) oddawanie członków Rządu pod sąd Trybunału Stanu; j) stosowanie prawa łaski.

Art. 14. 1) Akty urzędowe Prezydenta Rzplitej wymagają do swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego Ministra. 2) Akty urzędowe, wypływające z prerogatyw Prezydenta Rzplitej, nie wymagają kontrasygnaty.

Art. 15. 1) Prezydent Rzplitej za swe akty urzędowe nie jest odpowiedzialny. 2) Za czyny, niezwiązane

2) Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy jednocześnie z kadencją Sejmu. 3) Ordynacja wyborcza do Senatu określi liczbę senatorów oraz sposób ich powoływania tudzież oznaczy kategorię osób, którym służyć będzie prawo wybierania i wybieralności.

Art. 48. Art. 34—45, dotyczące Sejmu, stosuje się odpowiednio do Senatu.

VI. Ustawodawstwo.

Art. 49. 1) Aktami ustawodawczymi są: a) ustawy, b) dekrety Prez. Rzplitej. 2) Żaden akt ustawodawczy nie może stać w sprzeczności z Konstytucją.

Art. 50. Prawo inicjatywy ustawodawczej służy Rządowi i Sejmowi. 2) Inicjatywa ustawodawcza w sprawach budżetu, kontyngentu rekruta i ratyfikacji umów międzynarodowych należy wyłącznie do Rządu. 3) Sejm nie może bez zgody Rządu uchwalić ustawy, pociągającej za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, dla których niema pokrycia w budżecie.

Art. 51. Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie lub obciążenie nieruchomości majątku państw., oszacowanie na kwotę ponad 100,000 złotych, nałożenie podatków lub opłat publicznych, ustanowienie ceł lub monopolu, ustalenie systemu monetarnego, jak również przyjęcie gwarancji finansowej przez Skarb Państwa — może nastąpić tylko na mocy aktu ustawodawczego.

Art. 52. 1) Umowy z innymi państwami: handlowe, celne, obciążające stale Skarb Państwa, zawierające

Art. 41. 1) Posłowie korzystają tylko z takich rękopisów, jakimi nie wykazano, jakich wymaga ich uczestnictwo w pracach Sejmu. 2) Za treść wygłoszonych w Sejmie przemówień lub zgłoszonych wniosków i interpelacji oraz za niewłaściwe zachowanie się podczas obrad — posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem. 3) Jednakże za wystąpienia sprzeczne z obowiązkiem wierności wobec Państwa Polskiego albo zawierające znamię przesięstwa, ściganego z urzędu, — poseł może być uchwałą Sejmu albo na żądanie Marszałka Sejmu lub Ministra Sprawied. oddany pod Sąd Trybunału Stanu i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandatu poselskiego. 4) Za naruszenie praw osoby trzeciej podczas obrad Sejmu poseł może być pociągnięty do odpowiedzialności

Art. 40. Posłowie otrzymują diety i mają prawo do bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji w granicach Państwa.

Art. 39. 1) Posłowie składają przed objęciem mandatu ślubowanie treści następującej: Świadom obowiązku wierności wobec Państwa Polskiego, ślubuję uroczyście i zaręczam honorem, jako poseł na Sejm Rzplitej, w pracy na rzecz dobra Państwa nie ustawać, a troskę o jego godność, zwartość i moc za pierwsze mieć sobie przykazanie. 2) Odmowa ślubowania lub ślubowanie z zastrzeżeniem równoznaczne jest z nieprzyjęciem mandatu.

Art. 38. 1) Posłowie składają przed objęciem mandatu ślubowanie treści następującej: Świadom obowiązku wierności wobec Państwa Polskiego, ślubuję uroczyście i zaręczam honorem, jako poseł na Sejm Rzplitej, w pracy na rzecz dobra Państwa nie ustawać, a troskę o jego godność, zwartość i moc za pierwsze mieć sobie przykazanie. 2) Odmowa ślubowania lub ślubowanie z zastrzeżeniem równoznaczne jest z nieprzyjęciem mandatu.

siedzenie w nowej kadencji nie później niż trzydziestego dnia po ogłoszeniu wyniku wyborów do Izby Ustawod. (2) Sesja zwyczajna Sejmu będzie otwarta corocznie najpóźniej w listopadzie i nie może być zamknięta przed upływem czterech miesięcy, chyba że budżet będzie uchwalony w terminie wcześniejszym. (3) Sesja zwyczajna może być odroczone na dni trzydzięści. (4) Odroczenie na okres dłuższy lub ponowne odroczenie wymaga zgody Sejmu. (5) Okresu przerwy, spowodowanej odroczeniem sesji, nie wlicza się do biegu terminów, przepisanych Konstytucją dla czynności Sejmu.

Art. 36. (1) Prezydent Rzplitej według swego uznania może w każdym czasie zarządzić otwarcie sesji nadzwyczajnej Sejmu, a uczyni to w ciągu dni trzydziestu na wniosek conajmniej połowy ustawowej liczby posłów. (2) Podczas sesji nadzwyczajnej przedmiotem obrad Sejmu mogą być wyłącznie sprawy, wymienione w zarządzeniu Prezydenta Rzplitej albo we wniosku o otwarcie takiej sesji, zgłoszonym przez posłów, oraz sprawy, które Prezydent Rzplitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów lub Marszałka Sejmu uzna za nagłe.

Art. 37. Uchwały Sejmu zapadają zwykłą większością głosów przy obecności conajmniej 1/3 ustawowej liczby posłów, jeżeli Konstytucja inaczej nie stanowi.

Art. 38. (1) Posiedzenia Sejmu są jawne. (2) Sejm może uchwalić tajność obrad. (3) Protokół i stenogram, wydawany z polecenia Marszałka, są wyłącznym stwierdzeniem przebiegu obrad Sejmu. (4) Nikogo nie można

— 10 —

zobowiązanie nałożenia nowych ciężarów na obywateli albo powodujące zmianę granic Państwa — wymagają przed ratyfikacją zgody Izby Ustawodawczych, wyrażonej w ustawie. (2) Prezydent Rzplitej w przypadkach niecierpiących zwłoki może przed ratyfikacją, na wniosek Rady Ministrów, wprowadzić tymczasowo w życie wszystkie lub niektóre postanowienia, zawarte w umowach handlowych lub celnych.

Art. 53. (1) Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. (2) Uchwałę Senatu, odrzucającą projekt lub wprowadzającą w nim zmiany, uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej większością 3/5 głosów.

Art. 54. (1) Prezydent Rzplitej stwierdzi podpisem moc ustawy konstytucyjnie uchwalonej oraz zarządzi jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw. (2) Prezydent Rzplitej może w ciągu trzydziestu dni od otrzymania projektu ustawy zwrócić go Sejmowi z żądaniem ponownego rozpatrzenia, które może nastąpić nie wcześniej niż na najbliższej sesji zwyczajnej. (3) Jeżeli Izby Ustawod. większością ustawowej liczby posłów i senatorów uchwalą ponownie projekt bez zmian, Prezydent Rzplitej, stwierdziwszy podpisem moc ustawy, zarządzi jej ogłoszenie.

Art. 55. (1) Ustawa może upoważnić Prez. Rzplitej do wydawania dekretów w czasie i zakresie, przez nią oznaczonym; upoważnieniem tem nie może być objęta zmiana Konstytucji. (2) Prezydent Rzplitej ma prawo w czasie, gdy Sejm jest rozwiązany, wydawać w razie

nistra ani też Izby Ustawodawczych nie rozwiąże — wniosek. (3) Jeżeli za wnioskiem wyposedzony został Sejm, a Prezydent wie się Sejm zwykłą większością głosów, a Prezydent którego został zgłoszony. (3) Jeżeli za wnioskiem wyposedzony tylko podczas sesji zwyczajnej, a głosowanie pienia Rządu lub Ministra. (2) Wniosek taki może być lamentej nad działalnością Rządu, może zająć usą- Art. 29. (1) Sejm w wykonaniu prawa kontroli parlamentarnej nad działalnością Rządu, może zająć usą-

Art. 28. Prezes Rady Ministrów i Ministrowie są odpowiedzialni politycznie przed Prezydentem Rzplitej i mogą być przez Niego w każdym czasie odwołani.

Art. 27. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 26. Ministrowie dla rozstrzygnięcia spraw, wymagających uchwały wszystkich członków Rządu, tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Art. 25. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 24. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 23. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 22. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 21. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 20. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 19. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 18. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 17. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 16. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 15. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 14. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 13. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 12. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 11. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 10. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 9. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 8. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 7. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 6. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 5. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 4. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 3. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 2. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

Art. 1. (1) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i Ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie. (2) Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dz. Ust.

II. Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 11. Prezydent Rzplitej, jako czynnik nadrzędny w Państwie, harmonizuje działania naczelnych organów państwowych.

Art. 12. Prezydent Rzplitej: a) mianuje według swego uznania Prezesa Rady Ministrów, a na jego wniosek mianuje Ministrów; b) zwołuje i rozwiązuje Sejm i Senat;

— 7 —

— 2 —

— 15 —

Art. 31. 1) Sejm sprawuje funkcje ustawodawcze i kontrolę nad działalnością Rządu; nadto do Sejmu należą ustalanie budżetu i nakładanie ciężarów na obywateli. 2) Kontrola nad działalnością Rządu wyraża się w prawie Sejmu: a) ządania ustąpienia Rządu lub Ministra; b) pociągania wespół z Senatem Prezesa Rady Ministrów lub Ministra do odpowiedzialności konstytucyjnej; c) in-terpelowania Rządu; d) zatwierdzania corocznie zamknięć rachunków państwowych i udzielania Rządowi absolutorium; e) udziału w wykonywaniu kontroli nad długo-

IV. S e j m.

Art. 30. 1) Niezależnie od odpowiedzialności politycznej przed Prezydentem Rzplitej i parlamentarnej przed Sejmem, Prezes Rady Ministrów i Ministrowie ponoszą odpowiedzialność konst. przed Trybunałem Stanu za umyślne naruszenie Konstytucji lub innego aktu ustawa, dokonaną w związku z urzędowaniem. 2) Prawo pociągania Prezesa do odpowiedzialności konstytucyjnej służy Prezydentowi Rzplitej, a także Sejmowi i Senatowi w Izbach Połączonych. 3) Uchwata Izb Połączonych, oddająca Prezesa Rady Ministrów lub Ministra pod sąd Trybunału Stanu, zapada większością 3/5 głosów przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby członków Izb Połączonych.

Art. 32. 1) Sejm składa się z posłów, wybranych w głosowaniu powszechnym, tajnym, równym i bezpo-średniem. 2) Kadencja Sejmu trwa lat pięć, licząc od dnia zwołania. 3) Rozwiązanie Sejmu przed upływem ka-dencji wymaga wskazania powodu. 4) Nowe wybory za-rażda Prezydent Rzplitej w ciągu trzydziestu dni od rozwiązania Sejmu. 5) Głosowanie odbędzie się nie póź-niej, niż sześćdziesiątego dnia po zarządzeniu wyborów. 6) W głosowaniu nie biorą udziału wojskowi, należący do zmobilizowanej części wojska lub marynarki wojennej.

Art. 33. 1) Prawo wybierania ma każdy obywatel bez różnicy płci, który przed dniem zarządzenia wybo-rów ukończył lat 24 oraz korzysta w pełni z praw cy-wilnych i obywatelskich. 2) Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawa wybierania, jeżeli ukon-łat 30. 3) Ordynacja wyborcza do Sejmu ustalił podział Państwa na okręgi wyborcze, określi liczbę posłów, u-normuje postępowanie wyborcze tudzież oznacza kate-gorie osób, pozdawionych prawa wybierania i wybiera-lności z braku dostatecznych przysłów lub mmyślowych.

Art. 34. 1) Sejm wybiera ze swego grona Marszałka następnego Sejmu, Marszałek zachowuje uprawnienia, ka na okres kadencji. 2) Do czasu ukonstytuowania się Art. 35. 1) Sejm będzie zwołany na pierwsze po- Art. 35. 1) Sejm będzie zwołany na pierwsze po-

— 8 —

N O W A USTAWA KONSTYTUCYJNA.

I. Rzeczpospolita Polska.

Art. 1. 1) Państwo Polskie jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli. 2) Wskrzeszone walką i ofiarą najlepszych swoich synów, ma być przekazywane w spadku dziejowym z pokolenia w pokolenie. 3) Każde pokolenie obowiązane jest wysiłkiem własnym wzmoczyć siłę i powagę Państwa. 4) Za spełnienie tego obowiązku odpowiada przed potomnością swoim honorem i swoim imieniem.

Art. 2. 1) Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej. 2) Na nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historii za losy Państwa. 3) Jego obowiązkiem naczelnym jest troska o dobro Państwa, gotowość obronną i stanowisko wśród narodów świata. 4) W Jego osobie skupia się jednolita i niepodzielna władza państwowa.

Art. 3. 1) Organami Państwa, pozostającymi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy, Kontrola Państwowa. 2) Ich zadaniem naczelnym jest służenie Rzplitej.

Art. 4. 1) W ramach Państwa i w oparciu o nie kształtuje się życie społeczeństwa. 2) Państwo zapewnia mu swobodny rozwój, a gdy tego dobro powszechne wymaga, nadaje mu kierunek lub normuje jego warunki. 3) Państwo powoła samorząd terytorjalny i gospodarczy

— 9 —

— 16 —

konieczności państwowej dekrety w zakresie ustawodawstwa państwowego z wyjątkiem: a) zmiany Konstytucji, b) ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, c) budżetu, d) nakładania podatków i ustanawiania monopolu, e) systemu monetarnego, f) zaciągania pożyczek państwowych, g) zbywania i obciążania nieruchomości majątku państwa, oszacowanego na kwotę ponad 100.000 zł. 3) Dekrety, oparte na przepisach artykułu niniejszego, będą wydawane na wniosek Rady Ministrów i mogą być zmieniane lub uchylane tylko aktem ustawodawczym.

Art. 56. Dekrety, dotyczące organizacji Rządu, zwierzchnictwa Sił Zbrojnych oraz organizacji administracji rządowej, mogą być wydawane w każdym czasie, a zmieniane lub uchylane tylko przez także dekrety Prezydenta Rzplitej.

Art. 57. 1) Dekrety Prezydenta Rzplitej mają moc ustawy i będą z powołaniem się na podstawę konstytucyjną ogłaszane w Dzienniku Ustaw. 2) Ilekroć Konstytucja lub ustawy dla unormowania poszczególnych dziedzin z zakresu ustawodawstwa wymagają ustawy, dziedzina ta może być unormowana również dekretem Prez. Rzplitej, wydanym w warunkach, Konstytucją oznaczonych.

(Dokończenie w nast. numerze).